

Pričetek preurejevanja Evrope

Češkoslovaška vlada ugodila tudi Poljakom — Ustanovitev češkoslovaško-madžarske komisije za ureditev madžarskega vprašanja — Zasedanje drugega in tretjega pasu — Senzacionalne napovedi v Rimu

MARIBOR, 3. septembra. Pod silo pritiska, prepuščena sama sebi, izdana od zaveznikov in v skrbi za svoj nadaljnji okrnjeni obstoj je Češkoslovaška ugodila tudi poljski ultimativni zahtevi in ostopila Poljakom Tješin. Prav tako je v načelu sprejela tudi zahtevo Madžarske, da se izvrši na Slovaškem nova razmejitev med Češkoslovaško in Madžarsko. Čehi in Slovaki so se pogrezili sami vase in množic se je polotila apatičnost. Med tem pa, ko slave Nemci in Poljaki svoje uspehe in pošiljajo zahodni pacifisti vedno nove zahvale Chamberlainu in Daladierju, se polasča angleških in francoskih množic trpko iztreznjenje z zavestjo, da je bila CSR storjena z monakovskim diktatom krivica, da je demokracija z vsemi svojimi mednarodnimi formacijami ubita in da tudi te žrtve še ne bodo prinesle Evropi sporazuma in miru. Iz Nemčije in Italije se napovedujejo že nove zahteve in Virginio Gajda piše v »Giornale d'Italia«, »da je bil češkoslovaški problem šele ena zadeva, ki se je rešila, obstajajo pa še mnogi drugi problemi in moralne krivice v Evropi, ki se morajo odstraniti, preden bo Evropa mogla govoriti o resničnem miru«. Angleški mornariški minister Duff Cooper, ki se v polni meri zaveda usodnosti poti, ki jo je nastopil Chamberlain, je v protest proti Monakovu odstopil in za danes se napoveduje v Londonu burna seja poslanske zbornice. Plaz, ki je bil te dni zaustavljen, torej ni bil zadnji. Pripravljajo se še novi. -r.

Izpolnitev poljskih in madžarskih zahtev

Poljska je že dobila Tješinj, z Madžarsko pa se bodo pričela direktna pogajanja za novo razmejitev na Slovaškem

PRAGA, 3. oktobra. Češkoslovaška vlada je na svoji seji v soboto sprejela poljsko ultimativno zahtevo po takojšnji izročitvi Tješina. Sklep vlade je bil izročiti poljskemu poslaniku, ki ga je takoj poslan v Varšavo. Češkoslovaška vlada se je v tem odgovoru obvezala, da bo izpraznila samo mesto Tješinj že v nedeljo 2. oktobra ob 16. uri, ostalo ozemlje poljske narodne manjšine bo pa izročeno postopoma v prihodnjih 10 dneh, in sicer na enak način kakor nemško. Poljska vlada se je s tem sklepom češkoslovaške vlade zadovoljila. V Varšavi so izdali listi takoj posebne izdaje, po vseh hišah so se pojavile zastave in po mestu so manifestirale velike množice in dajale duška veselju nad doseženim uspehom.

IZROČITEV TJEŠINA.

Češkoslovaška vlada je izdala že takoj v soboto popoldne nalog češkoslovaškim oblastvom in vojski, naj pripravijo vse za odhod in izročitev Tješina in njegove okolice. Likvidacija uradov se je pričela takoj in je bila včeraj dopoldne že zaključena. Zadnja se je umaknila vojska, razen častne čete, ki je ostala z generalom Novakom na mostu, ki je vezal doslej poljski in češkoslovaški del Tješina. Točno v 16. uri je prišel na most poljski general Bartonski, kateremu je general Novak v imenu svoje vlade izročil mesto in se s svojo četo umaknil. Po končani formalnosti izročitve so vkorakali v Tješinj poljski legionarji, za njimi upravni uradniki in šleskim vojvodo Gracinskim, končno pa oddelki redne poljske vojske in v polni bojni opremljeni. Češkoslovaška vojska se je umaknila na krožno črto 18 km izven mesta.

DOGOVOR O RAZMEJITVI.

Dasi je Poljska zahtevala sprva takojšnjo izročitev vsega tješinskega ozemlja, se je nazadnje le vdala in sprejela praški predlog, da se izvrši odstopitev postopoma in s tem najde potreben čas za rešitev težavnega vprašanja nove razmejitve. Težave so zlasti v tem, da govore Poljaki vsaj 50% večjem številu poljske manjšine na Tješinskem, kakor so jo naštevala štetja, po katerih je vseh teh Po-

ljakov komaj nekaj nad 70.000. Poljski in češki živeli nekaj tu tako drug v drugega, da je zaradi sorodnosti jezika in krajevnega narečja sploh težko po jeziku ugotoviti, kdo naj bi bil Poljak in kdo Čeh. Zato bo za nekatere sporne vasi odrejen plebiscit, ki naj šele pokaže, kam hoče pri zadeto prebivalstvo, k Poljski ali k Češkoslovaški. Za rešitev vseh teh vprašanj se ustanovi posebna poljsko-češkoslovaška komisija.

VEČNO PRIJATELJSTVO . . .

VARŠAVA, 3. okt. Vsi poljski listi, in še posebej uradni, pišejo o simpatijah, ki jih od včeraj uživa bratska Češkoslovaška pri Poljaki. Sedaj, ko so uredili zadnje sporno vprašanje, so dani vsi pogoji za večno prijateljstvo.

VPRAŠANJE MADŽAROV.

PRAGA, 3. oktobra. Takoj po rešitvi tješinskega vprašanja, je pričela češkoslovaška vlada v soboto popoldne razpravljati tudi o madžarski noti glede ureditve nadaljnje usode madžarske narodne manjšine na Slovaškem. Odgovor na madžarsko noto je bil izdelan in odobren do večera in ob 23. uri izročen mad-

žarskemu poslaniku v Pragi. V odgovoru sporoča češkoslovaška vlada madžarski, da je pripravljena pričeti direktna pogajanja za sporazumno ureditev vprašanja bodoče usode madžarske manjšine na Slovaškem. V ta namen naj se ustanovi posebna češkoslovaško madžarska komisija strokovnjakov, ki naj izdela dokončni predlog za obe vladi. Vsebinska češkoslovaška nota madžarski vladi je bila takoj izročena tudi poslanikoma Jugoslavije in Romunije.

IMREDYJEV GOVOR.

BUDIMPEŠTA, 3. oktobra. V soboto zvečer je imel madžarski ministrski prds. Imredy po radiju govor, v katerem je izjavil, da Madžarska s sklepi monakovske konference ni zadovoljna, ker ni odredila enakega postopanja tudi za madžarsko manjšino v češkoslovaški rep. kakor ga je za sudetske Nemce. Zato vztraja Madžarska pri svoji zahtevi, da se tudi ozemlje madžarske manjšine na Slovaškem odcepi takoj od CSR in izroči Madžarski. Budimpeštanska vlada bo poslala praški zadevno novo noto. (To noto je praški madžarski poslanik izročil že v soboto zvečer češkoslovaški vladi, ob istem času, ko je prejel češkoslovaški odgovor na prejšnjo; v njej zahteva Madžarska določitev časa in kraja za direktna pogajanja. Op. ur.)

KOMISIJA ŽE IMENOVANA.

BUDIMPEŠTA, 3. okt. Na željo češkoslovaške vlade je madžarska vlada imenovala komisijo, ki bo čim hitreje poiskala najti miren način rešitve spora. Pri odgovoru madžarske vlade so posebno opazili, da nikjer ne omenja zahteve po Slovaški in Podkarpatski Rusiji, ki sta včas pripadali Madžarski. Predsednik vlade Imredy je dal zelo pomirjevalen interview, v katerem pravi, da smatra tudi to vprašanje pred rešitvijo.

VSO SLOVAŠKO.

BUDIMPEŠTA, 3. oktobra. Sinoči so bile tu zopet ogromne demonstracije proti Češkoslovaški, katerih se je udeležilo več desetisoč ljudi, ki so zahtevali, da se tudi vprašanje madžarskih zahtev nasproti Češkoslovaški reši takoj in najradikalneje. Manifestanti so sprejeli tudi resolucijo v kateri zahtevajo od vlade, da pošlje v Prago ultimatum in zahteva od CSR takojšnjo in brezpogojno vrnitev vsega ozemlja, ki je bilo l. 1918 odcepljeno od Ogrske, torej vse Slovaške in Podkarpatske Rusije.

Češkoslovaška šele začetek

SENZACIONALNE NAPOVEDI V RIMU. NOVE NEMŠKE ZAHTEVE. REVIZIJA TUDI ITALIJANSKO-FRANCOSKIH MEJ.

RIM, 3. okt. V listu »Giornale d'Italia« je objavil Virginio Gajda članek, ki je vzbudil veliko pozornost. Gajda pravi namreč, da bi bil pretirani optimizem glede novega položaja po Monakovem pretiran. Češkoslovaški problem je šele ena zadeva, ki je bila rešena, obstajajo pa še mnogi drugi problemi in moralne krivice, ki se morajo rešiti, preden bo Evropi zagotovljen resnični mir. Tudi v uradnih krogi izjavljajo, da se v Parizu in Londonu motijo, ako mislijo, da je to, na kar so v Monakovem pristali, vse. Na vrsto pridejo še večja in še težja vprašanja. Kakor je izjavila neka poučena osebnost, bo Nemčija po priključitvi sudetskega ozemlja zahtevala tudi še priključitev Klajpede na Litvanskem, Gdanska in odstranitev poljskega koridorja. Italija pa bo skleni-

la sporazum s Francijo samo, ako ji Francija odstopi vse ono ozemlje, na katerem prebivajo Italijani. To bi pomenilo italijansko zahtevo po Nizzu in otoku Korziki.

PARIZ, 3. okt. Vesti iz Rima, da pomeni rešitev češkoslovaškega problema šele začetek preurejevanja Evrope, so vzbudile tu silno vznemirjenje. Posebno so pa vznemirile govorice, da bo zahtevala Italija tudi korekturo mej nasproti Franciji. V parlamentu se pripravljajo zato interpelacije s strani opozicije in tudi voditeljev vladnih skupin.

BOJI V PALESTINI

JERUZALEM, 3. okt. Pri bojih v Palestini je včeraj bilo 50 mrtvih in več sto ranjenih. Med črtvami je tudi več Angležev.

Zapiski

Poljska politika

O poljskih političnih prilikah pred volitvami v sejm piše »The Manchester Guardian Weekly«. Poljska vlada, ki je le prikrita diktatura, vlada proti volji večine kmetov, ki tvorijo večino prebivalstva na Poljskem. Pri volitvah je strahoviti pritisk proti opoziciji. Le-ta zahteva svobodne volitve, nov sejm in novo vlado. Zaradi velikih demonstracij se je vlada deloma vdala pritisku in razpisala za november volitve. Parlament bo nov, čeprav bo vlada spravila vanj nekaj »privilegirancev«, za vlado se pa še ne ve. Vsi iskreni prijatelji Poljske — piše angleški list — želijo, da uredi notranje prilike, ker bo le na ta način ublažila napetost, ki grozi včasih že z revolucijo.

Osnovno načelo velesil

»Pester Lloyd« piše: Vse države, ki so se postavile na principielno stališče narodne samoopredelitve in internacionalne enakopravnosti, lahko označujejo monakovski sklep kot svoj uspeh. Tudi Madžarska je dosegla velik moralni in političen uspeh. Izrednega pomena je ta uspeh, da ni bilo priznanje narodne samoopredelitve madžarskega naroda samo po sebi, ampak da je bila ta pravica priznana kot osnovno načelo velesil. To je prvi korak za uveljavljanje pravičnih zahtev Madžarske.

Koliko zahtevajo Madžari

Ozemlje, ki ga zahtevajo Madžari, leži južno od Bratislave, obdano od obeh donavskih rokavov in je desetkrat večje kot tešinski okraj.

Mussolinijevo načelo

Virginio Gajda piše, da je monakovski dogovor napravljen na podlagi, ki jo je zastopal Mussolini, t. j. da morajo biti problemi vseh narodnosti popolnoma rešeni. Tudi nacionalne pravice Madžarov in Poljakov so bile soglasno in odločno priznane.

Ne bo težko

»Journal des Debats« piše, da bodo pogajanja z Madžarsko kočljiva, da pa tudi od te strani ne bo nepremostljivih težav.

O slovenskem beračenju

Slovinci smo narod, ki izgleda, da vedno samo prejemamo. Beračimo vsi, od berača do najvišje glave, beračimo in prosjčimo za to, kar dajemo, in hvaležno pripogibamo glave za to, česar nismo nikoli prejeli. Tako ustvarjamo videz prejemanja. Dejstvo pa je, da je vse, kar v resnici imamo in posedujemo, uspeh žuljavih rok našega delavnega ljudstva. Ampak slovenska naivnost, bogato pognojena z tlačansko vzgojo, nam potiska ob vsaki priliki klobuk v roke. Znani pregovor pravi, da s klobukom v roki prideš skozi vso deželo. Morda je to res, toda za Slovence ne velja. Mi nismo prišli nikamor. Mi nismo s klobukom v roki in dostikrat celo drsajoč na kolenih prišli niti do spoznanja, da kažemo svojo hlapčevsko naravo. Ni tedaj nikakšno čudo, da nam velja že drobna drobtinica za velik uspeh in da smatramo že vsako figo kot »ogromno pridobitev«. Lice naše domovine pa razodeva tako velike bolečine, ko poslušajo sladko besedo zahvaljevanja večina slovenskih sinov. . . . (Albin Podjavorek v Grudi IX.)

Merilo slovenske politike

Sovražstvo ljubljanskih ulic ima sumljive zveze s ponočnimi pohodi vaše mladine. Nismo več drugemu odkritje, žalost, ganotje, podpora in opomin. Razmerje do našega bližnjega je avtomatično določeno po njegovi nazorski pripadnosti. Pristaš je avtomatično prijatelj, nasprotnik je avtomatično sovražnik. (Edv. Kocbek v »Dejanju«.)

Maribor, 3. oktobra.

Evropska kriza, ki se je razvila okoli vprašanja sudetskih Nemcev, in bi nas bila skoro pripeljala v novo svetovno vojno, je po vsem svojem nastanku, razvoju in zaključku zgodovinski dogodek prve vrste. Ako pa velja tudi za novejšo in najnovejšo zgodovino latinski pregovor »Historia docet!«, potem mora veljati enako za ta konkretni primer. Zgodovina uči! Da, tudi ta zgodovina, ki smo ji bili te dni žive in soprizadete priče, nas uči in nas mora učiti. Uči pa nas pred vsem, da se je Evropa v teh dvajsetih letih po svetovni vojni temeljito spremenila in podrla tudi tista načela, ki so veljala dolga stoletja kot nepremagljiva: načela nedotakljivosti državnih mej in suverenosti držav. Prvič se je zgodilo, da je tuja država brezobzirno posegla v notranje zadeve sosedne države in izsilila s pomočjo drugih držav spremembo njenih državnih meja v svoj prilog brez vojne in celo ne da bi to državo kdo vprašal za njeno voljo, ali da bi jo vsaj pripustil k razpravi o tem vprašanju kot enakopravno stranko.

Statut Zveze narodov je sicer dobil poseben člen, ki govori o možnosti spreminjanja državnih meja brez vojne, toda samo na podlagi svobodnega sporazuma in v okviru mednarodne organizacije ob enakopravnem sodelovanju vseh prizadetih. Vendar ta člen statuta vseh dvajset let ni bil nikoli uporabljen in tudi v nemško-češkoslovaškem primeru ni igral nikake, niti najmanjše vloge. Zenevsko mednarodno institucijo, zasnovano na demokratični podlagi, je tu zamenjal absolutistični diktat velikih sil. Svobodni, suvereni, z mirovnimi pogodbami povezani češkoslovaški so velesile, da zavarujejo svoje interese in da se iznebe svojih pogodbenih obveznosti, preprosto in brutalno vsilile svojo voljo in se pri tem niso ozirale niti na to, da bi pri popravljanju meja v korist enega naroda spoštovale vsaj v enaki meri tudi pravice drugega naroda.

Ta dogodek je porazen in odpira za bodočnost najtemnejše perspektive, kajti enkrat započeta praksa, ki je zrušila stoletja nedotakljivo veljavna mednarodna načela, in to ne na podlagi nove, iz Wilsonovih načel in statuta Zveze narodov izvirajoče demokratične narodnostne misli, ampak na podlagi gole pravice močnejšega in njegove sile, bi utegnila postati tudi v drugih primerih sedanjosti in bodočnosti neizprosna veljavnost. To pa pomeni, da se vračamo s polno paro v čase, ko je vladala surova sila nad pravico in ko je imel močnejši vso oblast nad šibkejšim. Zato je tak razvoj in zaključek češkoslovaškega vprašanja nedvomno najstrašnejši udarec, ki ga je kdaj doživela demokracija. V bistvu je odkrito vračanje iz napredne kulture v nazadnjaški barbarizem. In pri tem ni prav nič važno, ali gre za načelo samoodločbe naroda ali ne, kajti tisto, kar ostrašuje, je praksa, ki se je v tem primeru uporabila.

Drugo temno dejstvo, ki jemlje temu dejanju še zadnjo moralno vrednost, pa je, da se je to zgodilo pod firmo načela o pravici samoodločbe dela naroda, vključnega proti njegovi volji kot narodna manjšina v sestavi drugonarodne države v istem trenutku, ko se drugim narodnim manjšinam v drugih državah, katerih položaj je stokrat krivičnejši in strašnejši, taka pravica kategorično odreka, in to s strani istih ljudi, ki so tu vodili glavno besedo. A še strašnejše za moralo sodobnega sveta je končno dejstvo, da se je s tem razdelil v narode, ki imajo vse pravice in vso svobodo, ter v narode, ki v obrambo svojih pravic in svoje svobode niti ust ne smejo odpreti, ampak morajo celo prijateljsko in uslužno sklanjati hrbtenice pred tistimi, ki z brezobzirno, naravnost brutalno silo zatirajo in raznarodujejo cele dele njihovih teles brez njihovega pristanka in proti njihovi volji odtrganih sobratov.

Zato pomeni najnovejši zgodovinski dogodek v Evropi tako temen madež, da ga tudi vsa bodoča zgodovina s te naše dobe nikoli ne bo mogla zabrisati. Bodoči zgodovinar bo moral v sramoto vse sodobnosti ugotoviti, da je Evropa v letih Gospodovih 1920—1940 izgubila ves čut morale in postala čisto navaden plen nemoralnega in samovoljnega egoizma sile.

Zasedanje drugega pasu

VCERAJ SO VKORAKALI NEMCI V DRUGI SUDETSKI PAS. — KONRAD HENLEIN GENERALNI KOMISAR. — PRIHOD V AŠ.

BERLIN, 3. septembra. Vrhovno poveljstvo nemške vojske razglasi: Nemške čete so pod vodstvom generala v. Bocka 2. oktobra ob 13. uri prekoračile bivšo češkoslovaško mejo pri Rumburgu in Friedlandu ter pričele zasedati v sporazumu z dne 29. sept. določeni II. pas. Čete generala v. Loebe so v soboto ob 13. uri nastopile pohod čez Moldavo. Njihovo desno krilo gre od Oberhaida na Rosenberg, njihovo levo krilo pa od Zwiesla na Stubenbach. V času zasedbe sudetskonemških pokrajin so vse naprave civilnega in vojaškega letalstva zasežene samo za vojaško letalsko službo.

BERLIN, 3. septembra. Nemške čete so vkorakale včeraj po petih cestah v celno II. in sicer čez Reichenau v ozemlje Friedlanda, čez Weigsdorf v smeri Schluckenaua čez Ebersbach na Rumburg ter Schönlinde ter čez Seisbrennersdorf v warndorfski okraj. Pred carinarnico v

Reichenau se je na nemški strani ustanočil glavni stan generala v. Bocka. Prve čete so nastopile pohod čez nekdanjo mejo točno ob 13. uri včeraj. Prebivalstvo mest, trgov in vasi jih je sprejelo z nepopisnim navdušenjem. Vse je pričakovalo prihod nemške vojske na cestah, sprejelo čete z vzkliki in prepevanjem ter jih obsulo s cvetjem. Povsod so igrale tudi godbe in zvonili so zvonovi vseh cerkva.

AŠ, 3. oktobra. Vodja in kancelar je imenoval Konrada Henleina za generalnega civilnega komisarja sudetskonemškega ozemlja. Včeraj ob 16. uri je prišel državni komisar Henlein iz Berlina v Aš, kjer so mu priredili ogromen sprejem. Vse mesto je bilo v kljukastih zastavah in zelenju. Glavna ulica v Ašu je bila takoj preimenovana v ulico Adolfa Hitlerja.

Hitler pride v Egger

DAVI OB 8. URI SO NEMŠKE ČETE VKORAKALE TUDI ŽE V III. PAS. HENLEINOV PROGLAS NA VODITELJE SUDETSKO NEMŠKE STRANKE.

BERLIN, 3. okt. Vrhovno vojaško poveljstvo je izdalo komunike, ki pravi, da so danes zjutraj ob 8 nemške čete začele korakati v tretji odsek Sudetov, kakor je bilo sklenjeno na monakovski konferenci.

AŠ, 3. oktobra. Avala. Nemške čete, ki stoje pod poveljstvom generala Reichenaua, so davi ob 8. uri vkorakale v III. pas sudetskonemškega ozemlja in nadaljujejo svoj pohod po določenem načrtu. Za danes ob 13. uri se pričakuje v Eggru (Cheb) prihod vodje in držav. kancelarja Adolfa Hitlerja.

DRESDEN, 3. oktobra. Državni komisar Konrad Henlein je po nalogu vodje in državnega kancelarja Adolfa Hitlerja izdal proglas, ki določa: Sudetsko-nemška stranka je na sudetskonemškem ozemlju edina predstaviteljica volje nemškega ljudstva. Zato odrejam: 1. Vse organizacije Sudetskonemške stranke morajo takoj obnoviti svoje delo. 2. Sedišče vodstva stranke je do nadaljnjega v Eggru. 3. Vsi v prostovoljskih legijah služeci voditelji, župani, občinski svetniki, okrajni vodje itd. morajo takoj prevzeti v stranki svoje funkcije in zato izstopiti iz legij.

Stotisoči beguncev

NA ČEŠKOSLOVAŠKEM NASTAJA NOV PROBLEM, NA KATEREGA V MONAKOVEM NISO MISLILI.

PRAGA, 3. oktobra. Iz vseh ozemelj, ki se odstopajo Nemčiji in Poljski prihajajo v notranjost Češkoslovaške vedno nove množice beguncev, ki beže pred maščevanjem novih gospodarjev. Češko prebivalstvo se v množicah izseljuje, a izseljuje se tudi nemško, ki se ne strinja s priključitvijo k Nemčiji. Število izseljencev bo seglo nedvomno v stotisoče. Pričakuje se,

da bo znašalo samo število Nemcev najmanj 300.000. S tem nastaja za Češkoslovaško nov, težak problem, na katerega v Monakovem nihče ni mislil. Češkoslovaška vlada se je tozadevno že obrnila na Pariz in London za pomoč. Posebne spomenice so bile poslane tudi londonske mu in pariškemu parlamentu.

Pred sejo angleške zbornice

V LONDONU PRIČAKUJEJO, DA BO NASTALA DANES VELIKA OPOZICIJA PROTI CHAMBERLAINOVI POLITIKI.

LONDON, 3. oktobra. Danes se sestane angleška parlamentarna zbornica k seji, na kateri bo Chamberlain podal poročilo o Monakovem. Seja se pričakuje z veliko napetostjo, ker se bo pojavila v zbornici tudi velika opozicija proti Chamberlainovi politiki. S posebno napetostjo se pričakuje govor odstopivšega mornariškega ministra Duffa Cooperja, majorja Atleea, Sinclaira, lorda Edena in Lloydja Georgea. Tudi v javnosti se opaža znaten odpor proti Chamberlainovi politiki in posebno proti njegovi izjavi, ki jo je izdal skupaj s Hitlerjem o večnem miru med Anglijo in Nemčijo. Ta izjava je bila

podana brez odobritve angleške vlade in brez predhodnega sporazuma s Francijo, čeprav je v nasprotju s francosko-angleško pogodbo. Tu se boje, da bo razvoj najnovejših dogodkov ustvaril nevarno odtujitev med Anglijo in Francijo. Ni tudi izključeno, da bodo sledeč zgledu mornariškega ministra Duffa Cooperja, odstopili tudi še trgovinski minister Oliver Stanley, poljedelski minister Morrison, zdravstveni minister Elliot in čuvar državnega pečata lord Delaware. Ni tudi izključeno, da bo parlament razpuščen in da bodo razpisane nove volitve.

Ravnotežje je porušeno

PARIZ, 3. okt. »Temps« razpravlja obširno o novem mednarodnem položaju, ki so ga ustvarili monakovski sklepi in pravi, da morajo vse vlade po zadnjih dogodkih znova proučiti vsa načela, na katerih je doslej slonela njihova zunanja politika. Amputacija Češkoslovaške je porušila v srednji in vzhodni Evropi vse,

dosedanje mednarodno ravnotežje in ustvarila popolnoma nov položaj, s katerim bo treba primerno računati. Monakovski načini reševanja mednarodnih vprašanj je pokazal dobre rezultate.

Maršal Averescu umrl

BUKAREŠTA, 3. okt. Maršal Alexander Averescu, eden izmed najbolj znanih

jadralski raztegnjenimi jadrji v najčrnejši reakciji in da bo treba napeti ter koncentrirati vse še neokužene moralne sile sveta, da se nadaljnje padanje na dno zaustavi in prične pripravljati nova pot dviga. Kajti prej ali slej bo postalo tudi demoralizirano Evropo zopet sram svoje demoralizacije.

povojnih politikov Romunije, je včeraj umrl v starosti 75 let. Rojen je bil kot sin kmetijskih staršev v Besarabiji in je vstopil kot navaden vojak v vojsko. Kot častnika so ga poslali na akademijo v Torino. Kot major je bil več let vojaške ataše v Berlinu, pozneje pa večkrat vojni minister. V svetovni vojni je postal zelo popularen. Dne 5. marca 1. 1918. je kot predsednik vlade podpisal v Bufti mirovno pogodbo s centralnimi velesilami. Po vojni je dal vojski slovo in organiziral proti liberalcem ljudsko stranko. L. 1926. je sestavil svojo tretjo in zadnjo vlado, ki pa ni imela dolgega življenja.

SKLICANJE FRANCOSKEGA PARLAMENTA

PARIZ, 3. okt. »Temps« piše, da bo zgodovina delala odgovorno Poljsko, ker j v tako težkih časih zahtevala od Češkoslovaške težke žrvice. Listi se sprašujejo tudi, kakšne bodo bodoče zahteve Hitlerja. Jutri zjutraj bo važna seja vlade, popoldne pa se sestane parlament k izrednemu zasedanju. Ukazne je tudi nadaljevanje demobilizacije. Poveljnik vojske je odredil čete, ki bodo skupno z angleškimi vzdrževale red ob priliki plebiscita.

BRITANSKI OPAZOVALCI

LONDON, 3. okt. Reuter: 16 britanskih opazovalcev je naj poti v Prago. Prisostvovali bodo plebiscitu. Henlein, novi državni komisar za Sudete, je včeraj prišel v Aš, kjer ga je tisočglava množica pozdravljala. Izdal je proklamacijo, v kateri se zahvaljuje Hitlerju za vse, kar je naredil za sudetske Nemce ter dejal, da mora pri plebiscitu biti osvobojeno vse sudetske ozemlje. Za center sudetskega ozemlja je imenoval Egger.

MOSKVA RESERVIRANA

MOSKVA, 3. okt. Reuter: Do sedaj monakovski sklepi še niso dobili uradnega komentarja. »Izvestija« pišejo, da sta poizkušali Anglija in Francija rešiti mir za vsako ceno. O češko-poljskem prijateljskem sporazumu prinašajo listi samo uradno obvestilo, brez vsakega komentarja.

HODŽA NA SLOVAŠKEM

LONDON, 3. okt. Reuterjev poročevalec javlja iz Prage, da se je dr. Hodža odpeljal na Slovaško, kjer bo imel razgovore s predstavniki slovaške ljudske stranke. Hoče doseči popoln sporazum med Cehi in Slovaki, ki bi v novi vladi dobili še enega ministra.

DAR CHAMBERLAINU

LONDON, 3. okt. Londonski župan je pozval ljudi, naj zbirajo prispevke za fond, ki bi ga v zahvalo poklonili Chamberlainu. Le-ta pa je odklonil in prosil, naj prispevkov ne zbirajo.

NOVA JAPONSKA ZUNANJA POLITIKA

TOKIO, 3. okt. (Avala.) Japonski listi pišejo ob priliki odstopa zunanjega ministra, da se je japonska vlada odločila voditi novo zunanjo politiko. Japonska naj bi se brez obzira na dosedanje anglo-filsko politiko popolnoma koncentrirala na kitajskem vprašanju ter se še bolj približala trikotni formaciji Rim—Berlin—Tokio.

NOV SPORTNI USPEH

BERLIN, 3. okt. Znani nemški avtomobilski dirkač von Stuck je včeraj zmagal pri gorskih dirkah v Romuniji z novim rekordnim časom 144 km.

ZADRUŽNA KMETSKA PROIZVODNJA

V Beogradu je bilo zborovanje Glavne zveze srbskih zemljoradniških zadrug. Poleg 852 delegatov so bili na zborovanju še zastopniki češkoslovaškega, bolgarskega in romunskega združništva. Glavni govornik o našem združništvu je bil minister Djordjević, ki je poudarjal, da moramo spraviti naše kmetijsko gospodarstvo in kmetijsko proizvodnjo na pot združništva. Dočim ima sedaj največ koristi posredovalec, jo bo imel potem zadrugi. Minister kmetijski protizadeval, da se moraj kmetijski proizvoditi oprostiti mestnih trošarin.

Jasno in milo, potem oblačno in mestoma padavine, nato zopet jasno ob južnih zapadnih vetrovih.

Borza. Curih, 3. oktobra. Devize. Beograd 10, Pariz 11.84, London 21.19, New York 439.75, Milano 23.15, Berlin 175.85.

Novice

Konjske dirke na Teznem

LEPO USPELA PRIREDITEV JAHALNEGA DRUŠTVA. — FILIPIČ S »TOSCO« IN »ILONO« JUNAK DNEVA. — NAPETA BITKA MED »SILNIM« IN »MIRCO«.

Včerajšnje jesenske konjske dirke na Teznem so kljub nepovoljnemu vremenu prav lepo uspele. Konjske dirke so v Mariboru postale že tradicionalne in je bilo na dirkališču precej gledalcev. Dirke so bile posvečene spominu velikega ljubitelja in propagatorja konjskega sporta pokojnega Rudolfa Warren pl. Lippitta, ki mu je posvetil vodja Osrednjih jahalnih društev g. König iz Celja lep govor in omenil velike pokojnikove zasluge za razvoj našega konjskega sporta. Prireditvi, ki je bila zelo dobro organizirana, so prisostvovali tudi mariborski odličniki, med njimi zastopnik mestnega župana magistratni ravnatelj g. Rodošek, podžupan g. Žebot, garnizijski poveljnik podpolkovnik Maslač, okrajni glavar g. Ajlec, častni predsednik industrijalec g. Rosenberg in predsednik zagrebškega jahalnega društva g. Edo Funk. Najbolj napeta in zanimiva je bila borba med »Silnim« g. Jankoviča in »Mirco« g. Kodele iz Ljubljane. Junak dneva pa je bil zopet Mariborčan g. Franc Filipič s »Tosco« in »Ilono«, ki sta zadivili vse gledalce. Vodstvo zelo uspešnih konjskih dirk je imel predsednik g. Filipič, ki so mu pomagali g. podpredsednik dr. Adolf Obrat, ravnatelj Skaza, veletrgovec König in Julče Novak. Zvečer je bila pri »Zamorcu« svečana razdelitev nagrad.

I. Spominska dirka Fr. Reibenschuha. Dolžina proge 1600 m. Degrade 1000.—, 500.—, 300.—, 200.— din. 1. Filipič v »Tosco« v skupnem času 2:33,7 in kilometrskem času 1:35,2. Djordje Janković, Beograd, s »Silnim« 2:34 (1:35,2). 3. Fran

Kodela, Ljubljana, z »Egonom« 2:37. **II. Dirka »Ljutomer«.** Dolžina proge 2000 m. Nagrada 750.—, 350.—, 250.—, 150.— din. Startalo je 8 dirkalcev. 1. Fr. Žitek s »Firlico« 3:40 (1:50). 2. Fran Goleš z »Nikito« 3:42 (1:51). 3. Ludvik Slavčič s »Parafino« 3:48—1:53.

III. 2 heat — spominska dirka Fr. Reibenschuha: 1. Filipič Fr. »Tosca« 2:33 (1:35). 2. Kodela Fr. »Egon« 2:35 (1:36). 3. Bežan Anton »Krka« 2:37 (1:37,2).

Radi dveh zaporednih Filipičevih zmag je tretji heat izostal. Končni rezultat je torej: 1. Fr. Filipič, 2. Fr. Kodela, 3. Djordje Janković, 4. Anton Bežan.

IV. Dirka za mladinsko nagrado za 2-letne jug. konje. Proga 1400 m. 1. Hinko Potrč »Sylent« 2:49 (2:05). 2. Josip Smeh »Traviata« 2:51 (2:04,2). 3. Karel Usar »Veri« 2:58 (2:10).

V. Dirka mesta Maribora za 3—10 letne jug. konje. Dolžina proge 2300 m. Nagrade 1000.—, 500.—, 300.—, 200.— din. 1. Dj. Janković (Silni) 3:51 (1:38). 2. Fr. Kodela »Mirca« 3:51,5 (1:35,5). 3. L. Slavčič (Princesa) 3:54 (1:40). Pri tej dirki je bil vozač Gutman kaznovan z globo din 100.— radi nedovoljene uporabe biča in oviranja konkurentov na progi.

VI. Spominska dirka dr. A. Rosmanita za 3-letne in starejše konje. Dvovprezna dirka. Proga 2800 m. Nagrade 1000.—, 500.—, 300.—, 200.— din. 1. Fran Filipič »Tosca«-»Ilona« 5:5 (1:47,2). 2. Edo Funk »Danica«-»Turist« 5:26 (1:50,7). Pri tej dirki je bil kaznovan vozač Poljanec z globo 100 din radi stalnega galopiranja in oviranja tekmecev.

Umrl je mož — pionir naše svobode

V soboto je bil na gornjeradgonskem pokopališču položen k večnemu počitku posestnik, gostilničar in kavarnar g. Janko Čirič, star šele 64 let. Rodil se je na Radenskem vrhu pri Kapeli kot sin malega posestnika.

Na glasbenem polju je pokojni Janko dosegel službo stolnega organista v Mariboru leta 1906. Ze tedaj je pričel organizirati razne pevske zборе, s katerimi je nastopal v Mariboru, Limbušu, Koških in Sv. Petru in to kljub prepovedi takratnega škofa dr. Napotnika, pri katerem je padel končno v nemilost. Služboval je nato v raznih krajih Prekije, tik pred vojno pa se je naselil v Gornji Radgoni, kjer je postal gostilničar in kavarnar. Ustanovil je prvi slovenski lokal, v katerem so se shajali Slovenci, zlasti med vojno, ko so prihajali iz nemške Radgone na zau-pne sestanke slovenski častniki in vojaki

bivšega avstrijskega 97. pešpolka, med temi tudi znani žrtvi Ukovič in Mihelin.

Koncem leta 1918., ko je bila nemška Radgona še zasedena po našem vojaštvu, je Čirič ustanovil tamkaj pevsko društvo Zora, ki obstaja tamkaj še danes.

Bil je tudi komponist ter je nekaj njegovih del že objavljenih, bogata pa bo tudi njegova zapuščina. Pokojni Janko je bil velik družabnik in dobričina.

Na zadnji poti so ga nosili pevci njegove šole. Pogreb je vodil kanonik gosp. Weixl iz Križevca. Pomnožen pevski zbor je zapel žalostinko »Blagor mu«, mešani zbor pa pokojnikovo kompozicijo »Človek glej«. Ob odprtem grobu so se poslovili od pokojnika g. Weixl, v imenu občine župan Franc Santl, v imenu pevcev Joško Zemljič, nato pa še kaplan Vinko Kolman in Janez Lančič.

Zločin brez primere

V Konjicah so orožniki prijeli 18-letno služkinjo Anico V. s Planine v občini Zreče pod sumom težkega zločina, ki v naši kriminalistiki nima primera. Slabotno in še tako mlado dekle je umorilo 6 otrok v starosti od 3 tednov do 6 mesecev. Kratka prijava o skrivnostni smrti deteta je odkrila vrsto groznih zločinov. Posestnik Karl Bobok iz Drezja pri Konjicah je sporočil orožnikom, da je nepričakovano umrl njegov 4-mesečni sinček, ki ga je imela v varstvu posestnikova služkinja Anica.

Detetove smrti si domači niso mogli razložiti. Zato so konjski orožniki zaslišali Bobikovo služkinjo Anico, ki se je tako zmedeno zagovarjala, da je končno spoznala, da je ujeta. Priznala je, da je otroka umorila. Ker se je dete vsako noč preveč jokalo, je služkinja otroka v jezi tako stisnila preko trebuha, da je kmalu izdihnil.

Na podlagi tega priznanja so se orožniki pozanimali za morilkino preteklost. Ugotovili so, da je bila Anica od lanskega poletja dosedaj v štirih službah kot služkinja in varuhinja otrok in pri vsakem gospodarju je na skrivnosten način umrla dete. Tako je bilo pri posestniku Antonu Vetrlihu na Padeškem vrhu, Matevžu Črešnjarju na Padeškem vrhu, Antonu Vetrlihu v Koritnem in Karlu Bo-

biku v Drezju v konjski okolici. Vsakemu od imenovanih posestnikov je nepričakovano umrlo dete staro 3 tedne do 6 mesecev. Takoj po otrokovi smrti je Anica V. odšla od gospodarja in vstopila v drugo službo. Anica je orožnikom priznala, da je vse te otroke ona umorila na že opisani način. In še več. Povedala je tudi, da je na ta način spravila s sveta dva nezakonska otroka svoje setre Marije s Planine. Izpovedala je, da je nedolžne otroke morila iz maščevanja do gospodinj, otroka svoje sestre pa, ker je morala ona skrbeti zanje, 18-letno 6kratno morilko so včeraj odpeljali v celjske zapore.

KONEC SEZONE V SAVINJSKIH PLANINAH.

Letošnji obisk planinskih koč je bil v avgusta precej pičel, zat opa je lepo vreme privabilo v planine toliko več obiskovalcev septembra, vendar pa še niso zbrane statistike, ki nam bodo povedale število obiskovalcev, domačinov in tujcev. Vsa pohvala gre Slov. planinskemu društvu in oskrbnikom koč, ki so skrbeli za letoviščarje in planince in se tudi zavedali narodnega pomena naših planin in večkrat prepričali kakim prenapetežem, da bi tudi planine in knjige v kočah zlorabljali za svojo propagando. Želeli je, da se tudi vnaprej obvarujejo

naše planine in koč takih madežev.

Za letošnjo sezono je Aleksandrov dom v Logarski dolini že zaprt, koča na Okrešlju bo pa odprta oktobra le po sobotah in nedeljah, 1. nov. pa tudi zaprta. Piskernikovo zavetišče, Celjska koča in Mozirska na Golteh sta stalno odprti, Kocbekov dom na Korošici pa bo zaprlo SPD 3. oktobra.

Prihodnje leto namerava zgraditi SPD nov moderen dom na Golteh, kjer se že nahaja Mozirska koča. Obisk v vseh kočah pa bi se še dal dvigniti, če bi se pocenil avtobus, katerega cene danes še onemogočajo posete planin revnejšim slojem.

OBSOJANJA VREDNO DEJANJE.

V Slivnici so neznani zlikovci v noči od petka na soboto sneli napisno tablo — Sokol Slivnica — ki je stala ob vhodu na letno telovadišče, jo dobesedno razžagali ter zanesli na neki travnik, očitno zato, da bi prenesli sum na druge ljudi.

o. Razstava slovenske knjige 1918—1938 je bila otvorjena v Trgovskem domu v Ljubljani. Ta razstava je jasen izraz našega uveljavljanja v narodni državi in velike ljubezni do slovenske knjige.

o. Premeščen je podpregl. fin. kont. Anton Tement iz Vitine, Vardarska banovina, na Sušak.

o. Požar na Šmarni gori nad Ljubljano je izbruhnil v hlevu tamošnje mežnarje. Živino so rešili, zgorela pa je vsa krma in stelja.

o. Štorklja v Konjicah. Na vrt obratovodje g. Janoviča v Konjicah je pred dnevi priletela lepa in velika štorklja, ki se je kmalu udomačila. Štorklja zbujala med Konjičani veliko veselje.

o. Premestitve. Iz Maribora je premeščen višji finančni tajnik tukajšnje carinarnice Dragutin Prpič za višjega tajnika v finančnem ministrstvu. Na pošto v Zidanem mostu je premeščen Albin Berben, uradniški pripravnik pri pošti v Ptuj, k pošti v Moškanjcih pa Slavko Brus, manipulant pri pošti v Zidanem mostu. S pošte v Vojniku pri Celju je premeščena v Sevnico Ana Ribič.

o. Fingiran samomor. Zdravnikova soproga gospa dr. Flisova iz Prevalj je odpotovala v Maribor, doma pa pustila samo svojo 18letno služkinjo Otilijo J. Ko se je vrnila, je našla ključ pri sosedu, stanovanje pa v neredu. Služkinja je odnesla več perila in obleke, na mizi pa pustila listek, v katerem Otilija sporoča gospodarici, da je v blagoslovljenem stanju in je zato skočila v Dravo. Te dni pa so tatice prišli v Mariboru živo in zdravo ter jo izročili sodišču.

o. Za zdravje otroka. T.K.D. Atena v Ljubljani bo priredila v soboto in nedeljo nabiralni dan za zdravje otroka.

o. Ceste pod Kumom v šentjurski občini bodo popravili, kar je z ozirom na velik promet v Zasavju že nujno potrebno.

o. Trinadstropno palačo v Kranju je pričel graditi Pokojninski zavod v Ljubljani. Palača bo imela 5 velikih stanovanjskih objektov s 36 stanovanji.

o. Požar je uničil posestnici Neži Pečovnikovi v Ritoznoju pri Slovenski Bistrici gospodarsko poslopje in napravil 30 tisoč dinarjev škode.

o. Dva maskirana razbojnika sta ponoči napadla in oropala bivšega gostilničarja Janeza Ulčarja v Besniški dolini blizu Ljubljane. Razbojnika sta odnesla nekaj denarja in obleke.

o. Iz občinske pisarne v Poljčanah. Državna cesta med Slov. Konjicami in Slov. Bistrico bo od 10. do vključno 15. oktobra zaprta. V tem času bo tranzitni promet po banovinski cesti Slov. Bistrica—Poljčane—Žiče—Slov. Konjice. Začasna zapora je potrebna zaradi gradbenih del pri polaganju novih cevi na trški vodovod v Slov. Konjicah. — Prodajalci sadja in grozdja na mariborskem trgu se opozarjajo, da smejo prodajati samo te, daj, ako imajo svoje potrdilo o lastništvu in izvoru sadja. Brez tega dovoljenja se bo prodaja zabranila, sadje pa zaplenilo. — Slomšek Fran, rojen 22. XI. 1870 v Unišah štev. 1, občina Ponikva, pristojen v Modrače, sedaj Poljčane, posestnik iz Novak, štev. 43, zakonski sin Antona in Marije, roj. Golež, je odšel leta 1909 v Sey. Ameriko. Od 1. 1916 se ni več vrnil in javil. Poziva se, da se zglašijo pri okrožni msodišču v Mariboru, ali da kako drugače da kakšno vest o sebi. —

Uradne ure pri občini za stranke bodo od 3. okt. naprej samo dopoldan zaradi odsotnosti tajnika. — V dvorcu posestnika Senegačnika Alojza v Poljčanah štev. 31 je uradno ugotovljena slinavka in parkljevka. Dvorec je stavljen pod zaporo. Ostalim živinorejcem nujno naročamo, da v svojih hlevih in pri živini začnejo z razkuževanjem, posebno z natrijevim ložinom ali kreolinom ali z drugim domačim sredstvom, da se ohranijo te nevarne bolezni. Dobro je tudi, da se hlevna tla in stene namažejo z apnenim beležom.

o. V nemški Radgoni je bila ustanovljena nabiralna akcija za podporo sudetskih Nemcev, ki so pribežali iz ČSR. Centrala je bila pod vodstvom NSV v tamkajšnji hranilnici ter je moral vsak državljan prispevati. 28. sept. je prispel v Radgono transport sudetskih beguncev, ki so bili nastanjeni začasno v vojašnicah, ki so po izpraznitvi in odselitvi garnizije ostale prazne.

o. V Žetincih (Sicheldorf) je orožništvo zasačilo dve sumljivi osebi ter ju aretiralo. Preiskava je dognala, da gre za dva Juda Jož. Rosenberg in Ano Spitz. Prispela sta iz Dunaja ter nameravala brez potnih listov preokračiti mejo med Gederovci in Petanji in sicer s pomočjo nekega znanca iz Žetincev, ki je bil takisto aretiran. Pri Rosenbergu in Spitzovi je bilo najdenega precej nemškega in jugoslovanskega denarja, kateri je bil njima zaplenjen, oba pa sta bila odvedena v zapore okrajnega sodišča v Radgoni in nato dalje v Leibnitz.

o. Posesniku Lovrencu Cizerju na Ivanjševskem vrhu pri Gornji Radgoni je minuli petek upepelil požar stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje. Domneva se, da ga je zanetila zlobna roka. Škode je okrog 12.000 din.

o. V nemški Radgoni je umrl 72-letni trgovec in bivši župan Štefan Kaufmann. Bil je rodom iz Prekmurja.

o. Nov par vlakov je uveden na progi Ljutomer—Gornja Radgona s 3. oktobrom. Iz Ljutomera odhaja vlak proti Gor. Radgoni ob 6.10 s prihodom ob 6.51, nato pa se vrača iz Gor. Radgone ob 7.01 s prihodom v Ljutomer ob 7.42. S to uvedbo novega para vlakov bo silno ustrezno šolarjem, ki bodo posečali meščanske šole v Gornji Radgoni in Ljutomeru.

o. Celje brez godbe. V soboto zvečer se na željo občinstva nista vršila koncerta ne v kavarni »Evropie in niti ne v »Merkurju«, kar jasno kaže, da je srce Celja slovansko in zavedno.

o. Ljudje se pritožujejo nad zapornicami ob progi pri okoliški šoli. Večkrat postajajo tam po četrt ure in še dalj, da se zapornice odpro, ko je vlak že v Petrovčah.

o. Pusta nedelja. Včeraj je bila odpovedana cela vrsta prireditev, ostale pa se radi slabega vremena niso mogle vršiti. Celjani so se zatekli večinoma v kavarne.

o. Pretep. V gostilni Pristovšek so se stepli včeraj zvečer kvartači, potem pa pred policijo pobegnili proti Levcu, vendar so oblastem dobro znani.

o. Pretep ob kožuhanju. Kmetška mladina uživa največje veselje in zabavo v jesenskih večerih na kožuhanju. Sosedje se dogovore in lička-jo ta večer pri enem kmetu, oni večer pri drugem itd. Pri tem nočnem opravilu se kratkočasijo s prepevanjem »vicov« in »kosmatih« zgodbic. Nema lokrat se zaključijo kožuhanje s plesom, s katerim se mladina po težkem dnevnem delu sprosti. Samo žal, da se fantje često sprejo radi deklet, zavisti in slično. Izenada se zasveti nož, zahrešči ročica, toporišče, sekira. Žrtve so mlada nedolžna življenja. Taka vest o nožu je spet prispela iz Vel. Okiča v Halozah, kjer je ob ličkanju Znidarič Franc iz Slatine zabodel z nožem v hrbet Korošca Franca.

o. VI. mednarodna fotografska razstava je bila otvorjena v Zagrebu v Umetniškem paviljonu. Razstavljenih je okoli 500 slik. Med razstavljalci je 51 Jugoslovancev. **o. Kongres za zaščito otrok** se je pričel v Beogradu. Kongresu prisostvujejo bolgarski, francoski, grški, italijanski in turški delegati, zastopana pa je tudi Zveza narodov.

o. Šesta ženska realna gimnazija je bila otvorjena v Beogradu. Opažati je vedno večji naval žensk na gimnazije in na šole.

Maribor

Čemerna nedelja „vročih debat“

Včerajšnja čemerna nedelja nas je zadržala doma, in to že radi tistega blata, ki ž njim nekateri avtovozniki tako radi škropijo potnike. Pač pa je marsikdo kljub mokremu vremenu pohitel v gorice na trgateg, ki je mnogi ne morejo odložiti. Sicer je čakanje res riskantna reč, ker zna vreme nagajati, neugodno vplivati na količino, ne da bi zboljšalo kakovost. Še kak dober teden lepega vremena bi prinesel neprecenljivo korist.

Zadnji dogodki z evropske politične pozornice so nam dali dovolj snovi za premlevanje. Zadnji septembrski dnevi so izpričali, da je en del političnega sveta, ki vodi usodo Evrope, zelo kimav, drugi prav toliko brezobziren in brutalen. Oba pa sta si v ciničnem omalovaževanju osnovnih pravic malih narodov, zlasti ko gre za slovanske veje, edina. Prav na tej prvi oktobrski nedelji smo to premlevali od pesimistične in optimistične strani.

Reči moramo, da prevladuje kljub zadnjemu rezultatu optimizem in so oni, ki so trenutno zapadli veri v brutalno silo napram onim, kateri verujejo v zmago ideje pravičnega poslanstva, v veliki manjšini. Ti si razlagajo dogodke s širšega vidika, kateri omogoča tako sodbo, ki predoči zadnji politični račun v sedanji zmede in posebnih bolj ozkih interesov kočijažev kot logično posledico. Stem pa se zmede ne odstranjajo, ampak poostrujejo. Nekaj koristnega pa smo se te dni le naučili, kar naj bi nam bil memento v bodočih dneh: **Zanesimo se le nase ali pred vsem nase in ne pozabimo, da je naša notranja rahlost in medsebojna razrvanost le tretjemu v korist.** Temne, nam do skrajnosti sovražne sile se poslužijo vseh sredstev, da nas razdvajajo in stopnjujejo sovraštvo. Taka je pretežna sodba Mariborčanov.

„Pohorski dan“ v proslavo 20 letnice osvobojenja

SOCIALNE IN GOSPODARSKE NALOGE »POHORSKEGA POKRETA« V KORIST POHORSKEMU PREBIVALSTVU

O prireditvi »Pohorskega dne« smo že poročali. Namen te prireditve je gospodarska osamosvojitve Pohorja. Dohodki teh prireditev, ki bodo vsako leto v Mariboru, so namenjeni za gradnjo letoviških hišic na Pohorju na zadrugi podlagi. Te weekend hišice bodo prodajali in dajali letoviščarjem v najem. Kar bodo te hišice donosile, bo namenjeno posebnemu fondu. »Pohorska samopomoč«, iz katerega se bodo delile podpore pohorskim onemoglim drvarjem in revnim pohorskim šolskim otrokom. To je moralna in socialna stran »Pohorskega dne«, gospodarska pa ustanovitev velike eksportne lesne zadruge.

»Pohorski dan« bo v nedeljo, 30. okt., s celodnevno sporedom. Dopoldne bo slavnostna pohorska propagandna povor

ka s pohorskimi skupinami in simboličnimi živimi slikami iz življenja Pohorcev na 14 okrašenih vozeh. Sledile bodo pohorske tekme drvarjev, ki bodo tekali z debli na ramenih po ulicah, nato bo velika pohorska tombola. Popoldne bo na unionski dvorani propagandna drvarska tekma, zvečer pa bo v vseh prostorih Uniona pohorsko rajanje. Med odmorji bodo igrali Šušteršičevi mali harmonikarji. »Pohorski dan« priredijo pod pokroviteljstvom in sodelovanjem vseh pohorskih občin pohorski rodoljubi v proslavo 20. letnice našega osvobojenja. V glavnem prireditvenem odboru so hočki dekan Lagaj, inž. Lotošek, lesni trgovec Štampah, prof. Pero Cestnik in trgovec Vodišek.

Popravilo mosta se bliža koncu

Državni most od svoje zgraditve leta 1913 do danes še ni bil nikoli popravljen, le dvakrat so prepletkali železno ograjo. Po dogovoru med državo in mariborsko mestno občino mora polovico stroškov za popravilo državnega mostu kriti država, polovico pa mestna občina. Dočim je mesto vsako leto imelo pripravljeno proračunsko postavko za popravilo mostu, država tega ni storila. Ker bi na ta način državni most še dolgo ne bil popravljen, je mestna občina predlagala, da bi se stroški popravila krili iz kaldrminskega fonda. Ta predlog je bil osvojen in most so pričeli popravljati. Občina je razpisala gradbeno dela, vendar pa ni bilo niti enega ponudnika. Zato je bila občina prisiljena popravilo državnega mostu izvršiti v lastni režiji potom Mestnih podjetij. Po sporočilu mestne občine bodo popravilal-

na dela na državnem mostu do konca jeseni končana.

KONFERENCA ZA NOVI MOST.

Danes dopoldne se je pričela v mestni posvetovalnici konferenca za novi dravski most v Mariboru. Anketo vodi ban g. dr. Natlačen, ki je konferenco tudi sklical. Sodelujejo tudi mestni župan dr. Juvan, podžupan Žebot, inž. Skabrne od banske uprave, inž. Stargaršek, inž. Baran, košaški župan Kizer in pobreški župan Steržina. Konferenca je bila še pred popoldnevom prekinjena in so si udeleženci ogledali novourejeni grad. Konferenca se popoldne nadaljuje.

m. Vaje v obrambi proti napadom iz zraka, ki bi se morale vršiti dne 4. in 5. (nočne) ter dne 7. oktobra (dnevne) so po nalogu kr. banske uprave v Ljubljani preložene.

m. Umrli je ga. Marija Holc s Pobrežja, Aleksandrova cesta 2. Pogreb bo jutri ob 15. uri na magdalensko pokopališče.

m. Perutninarska rastava v Mariboru. Takoj po mednarodni fotoamaterski razstavi bo v Unionu velika banovinska perutninarska razstava, ki bo odprta 12 dni.

m. Carinski promet v Mariboru. Pretekli mesec je imela mariborska carinarnica 7.531.598,75 dinarjev skupnih dohodkov. Od tega odpade na uvoz 7.479.775,25 dinarjev, na izvoz pa 54.823,50 dinarjev.

m. Nadkomisar Stanko Kos se je poslovil od uradništva tukajšnje policije in svojih prijateljev. Na poslovilnem večeru so govorili v imenu uradništva pristav g. Ivan Belšak, ki je odhajajočemu podaril lepo spominsko darilo, obmejni komisar g. Stevo Krajnovič, g. Jurij Smodej in g. Franjo Gračner v imenu stražnikov.

m. Ogromno tezensko papriko je ukradel neznanec, čim je čital naše poročilo o njej. Gospa Betka Vizjakova je tatvino prijavila.

m. Vojaški novinci so prišli. Sinoči se je pripeljalo mnogo vojaških novincev-graničarjev z našega juga. Na kolodvoru je igrala vojaška godba.

m. Z najvišjim nemškimi znanstvenim odlikovanjem, z Götthejevo medaljo, je Hitler odlikoval kot poročja »Politika« za 80. rojstni dan mariborskega profesorja dr. Koršela.

m. Tujim državljanom v Mariboru! Predstojništvo mestne policije v Mariboru poziva vse tuje državljane, bivaajoče na policijskem področju in ki imajo dovoljenje za bivanje za »nedoločen čas«, da se takoj zgledajo pri predstojništvu v sobi št. 2. Izvzeti so samo ruski državljani — begunci.

m. Poroke v Mariboru. Pretekli teden so se poročili: Rigler Feliks in Korošec Josipina; Dobovišek Heribert in Kovač Šarlota; Wolf Matija in Žunko Marija; Lah Franc in Klokočevnik Mihaela; Šavorič Josip in Macaradsky Genovefa; Weingerl Rajko, občinski tajnik, in Maček Ana, zasebnica; Lapornik Franc, krojaški mojster, in Orovič Konstanca, zasebnica; Ferkan Jožef, delovodja, in Partl Julijana, hči posestnika; Domenig Anton, šofer, in Kante Roza, zasebnica; Platzer Alfred, godbenik, in Erling Magdalena; Gregorec Josip, gostilničar, in Pečnik Kristina, posestnica, ter Tičar Aleksij, diplomirani tehnik, in Zidar Elfrida.

m. Umrli so v Mariboru pretekli teden: Stiger Antonija, zasebnica, 82 let; Senekovič Marija, viničarka, 80 let; Termoth Edvard, sin strugarja, 1 mesec; Gehart Angela, delavka, 14 let, in Vivat Benedikt, mizar drž. žel., 70 let.

m. Izlet mariborskih obrtnikov v Vraždin bo v nedeljo, dne 2. oktobra. Odhod ob pol 6. uri zjutraj z mestnim avtobusom z Glavnega trga.

m. Nočni napad na Betnavski cesti. Ko se je po polnoči vračal šofer Engelbert Rottar po Betnavski cesti domov, ga je napadla skupina neznancev in ga s koli pobila na tla. Rottar ima več poškodb na glavi.

m. Prometna nesreča. V soboto ponoči je neki avtomobil v mariborskem predmestju povozil 31-letnega italca Franca Podobnika, ki ima zlomljeno levo nogo in hude notranje poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je Podobnikovo življenje v resni nevarnosti.

m. Otrokova smrt v potoku. V Hotinji vasi pri Hočah je padla v potok 9-letna delavčeva hčerka Marija Gajšek in utonila.

m. Žeparji na trgu. Tkalka Marija Kurnikova je prijavila policiji, da ji je na mariborskem trgu neznanec iz roke strgal denarnico z 98 dinarji v trenutku, ko je plačevala zelenjavo. — Matildi Vrabec pa je na trgu nekdo ukradel nov ženski denik.

m. Nož v pleča je preteklo noč zasadil na Vodnikovem trgu Henrik R. svojemu zancu trgovskemu zastopniku Francu Paulu. Napadalca je policija aretirala in zaprla.

m. Letos manj kopalcev ko lani. Letos je obiskalo Mariborski otok okoli 60 tisoč kopalcev in je število kopalcev manjše od lanskega, čemur je bilo krivo slabo vreme.

* Dr. Klara Kukovec ordinira zopet od 9.—11. in od 15.—16. ure.

* Obvestilo. Uradni dan Zbornice za TOI se ne vrši v sredo, temveč v četrtek, dne 6. t. m., v pisarni podpisanega Združenja, Jurčičeva ul. 8-I. — Združenje trgovcev za mesto Maribor.

* Francoski tečaji. Ne pozabite še ta teden vpisati svojo deco in sebe v tečaje francoskega krožka v Mariboru. Vsa pojasnila o teh tečajih najdete na lepaku, Gregorčičeva 4, in v tečajih samih.

* Za 3 dni v Trst z luksuznim avtokarom »Putnika« od 30. oktobra do 1. novembra za le 240 din. Popolna obskrba za 3 dni 200 din. Prijave do 20. oktobra pri »Putniku« Maribor, Celje, Ptuj, kjer se dobijo prospekti in točne informacije!

* Zelite spoznati Japonsko? Berite Hearn LaFcadia Knjigo o Japonski! Tu boste našli odgovor na vprašanja, ki jih zadaje sedanja kitajsko-japonska vojna s svojo brezdanjo brutalnostjo in trpljenjem. Knjigo dobite pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3, in v Mariboru, Aleksandrova cesta 13. Cene broš. je 28 din, vezani 38 din.

* Lepa knjiga naj ti bo prijatelj v urah dolgočasje! Veliko izbiri ti nudi knjigar na Tiskovne zadruge, Maribor, Aleksandrova 13.

* Društvo šola in dom. Širši odbor ima danes ob 18. uri sejo na l. deški meščanski šoli v Kerkovi ulici.

Kino

* Grajski kino. Prekrasen film »Uspavanka«. Znameniti pevci Benjamin Gigli, Mihael Bonen, Marija Cebotari.

* Kino Union. Danes senzacionalni, velenapeti, najnovejši Tarzan-film »Tarzan v haremu«. Borba z divjimi zvermi.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 3. okt.: Zaprtlo.
Torek, 4. okt. ob 20: »Hudičev učec«. Premiera. Bloki.

Kultura

Shakespeare: Kar hočete

Letošnjo sezono mariborskega Narodnega gledališča smo pričeli v soboto s primiero Shakespearejeve komedije »Kar hočete«. Pri nas se je nekako že vdomačil običaj, da pričenjamo s klasiko. In letošnji pričetek je bil vsestransko dober. Shakespeare je našel pri nas vedno dobre režiserje, igralce in zainteresirano občinstvo. Komedija »Kar hočete« je še prav posebno prikladna za to, da zabava, a nudi tudi klasične estetske užitke. Zadržava vas v davni, skoraj pravljici svet dobrih, primarno čutnih ljudi, njihovih hrepenenj, norčij in usod.

Zgodba je preprosta, kakor večina v vseh Shakespearejevih komedijah, razplet dogajanja pa sega vendarle tisto človečnost, ki ostaja kljub kaže tisto človečnost, kioustaja kljub razločkom časa, kraja in razvoja vedno ena in ista — občečloveška. Vojvoda Orsini hrepeni po lepi in ponosni

Oliviji, Olivija se zaljubi v njegovega služabnika Cesara, ki je samo v moškega preoblečena Viola, sestra viteza Sebastijana, o katerem je prepričana, da se je utopil in ga ni več med živimi. Toda Sebastian se nenadoma vrne. Zaradi podobnosti s sestro ga zamenjajo vsi, tudi zaljubljena Olivija sama, ki se z njim poroči. Iz vsega tega se zapletejo in razpletejo vsi glavni komični dogodilja te komedije, dokler se nazadnje ne zavrte v plesu trije srečni pari: vojvoda Orsino in Viola, Otilija in Sebastijan ter Otilijin stric vitez Tobija in njegova dvorjanka Marija. Ukanjena za pričakovanje ostanca samo tragikomični Malvolio in smešni vitez Bledica.

Režiser g. Kovič je postavil komedijo v svojevrstno inscenacijsko okolje, ki je bilo v popolni skladnosti s stilom Shakespearejeve igre. Dal je

vsemu videz nekakšne improvizacije in se približal novim smerem režije, ne da bi seveda popolnoma razbil tradicijo. Kombinacija je nedvomno uspešna in je bila sobotna premiera prav lep uvod v novo sezono. Prav tako je našel tudi pravo usmerjenost za celotno režijsko kompozicijo. Male disonance, ki so se ponekod še pokazale, celote prav nič niso motile.

Tudi razdelitev vlog sama je bila pravilna in je omogočila, da smo doživeli nekaj dobrih, celo prav izvrstnih likov. Predvsem naj omenim klasičnega Malvolio v interpretaciji g. V. Skrbinskega, dovršenega viteza Tobija g. Pavla Koviča, malo pretiranega, a v bistvu izredno posrečenega viteza Bledico g. Verdonika, lirsko pogodnega Orsina g. Crnoboriča, norčavo dovršenega dvornega norca g. Košiča, kakor tudi nazadnje vse ostale manjše moške vloge. Odigrani so bili več ali manj vsi dobro: Sebastijan g. Nakrsta, kapitan Antonio g. Blaža, kapitan g. Košute in služabnik Fabijan g. Gorinskega. Epizodne moške

vloge so pa odigrali še gg. Standeker plemiča Valentina, Brunčko viteza Curio, Malec duhovnika, Turk in Ledinek pa oba ribiča.

Kakor glavni moški, tako so bili močno izdelani in predstavljeni tudi liki vseh treh žensk, ki nastopajo v komediji. Naša mlada umetnica gđe. Rasbergerjeva je ustvarila s prikupno Violo kreacijo, ki jo lahko brez obojazni uvrstili med svoje najboljše doseganje uspehe. Umetniško dovršeno je predstavila naša prvakinja gđe. Kraljeva iznajdljivo, pretkano in neugnano hišno Marijo. A tudi gđe. Starčeva se je docela vživela v dostojanstveni lik ponosne Olivije ter srečno zadela njen prehod v zaljubljeno omotico, ne da bi bila pri tem škodovala temeljni usmeritvi značaja junakinje.

Sijajen Zupaničev prevod in glasbeni vložki g. kap. Jiranka so vrednost predstave še stopnjevali. Konakt med odrom in občinstvom je bil živahen. Obisk za začetek dober.

Darujte za azilni sklad PRIJ

Sport

Podzvezino prvenstvo

USPEH ŽELEZNIČARJA, IZGREDI NA IGRIŠČU. — OSLABLJENA SLAVIJA
PORAZENA — USPEH MARIBORA V MURSKI SOBOTI.

Včeraj se je podzvezno prvorazredno prvenstvo v našem okrožju nadaljevalo s tekmi Maribor - Rapid, Slavija - ČSK in Mura - Maribor. Po včerajšnjih rezultatih izgleda tablica tako:

ČSK	4 3 1 0	8:4 7
Železničar	3 3 0 0	8:1 6
Rapid	5 2 1 2	13:11 5
Mura	5 2 0 3	14:15 4
Maribor	4 1 1 2	6:5 3
Slavija	5 0 1 4	5:18 1

SLAVIJA - ČSK 1:3 (1:2).

Slavija je imela danes v gostih ČSK. Moštvi sta nastopili tako: Slavija: Franciž, Zelena, Filipce Švajcar, Dvoršak, Rožmarin, Knezer, Čebulj, Krištof, Tomažič, Klotnik. ČSK: Krnau, Vamplin, Vugrinčič, Vrtarič, Novak, Mekovec, Behojnik, Breslauer, Vuković, Horvat, Vaš.

S. ni uspela, čeprav je ČSK pokazal slabšo igrjo kakor zadnjič. S. je manjkala vratar in srednji krilec. Podala je pa dovolj dopadljivo igrjo ter tu in tam tudi resno ogrožala nasprotnikova vrata. Pri malo sreče bi bila lahko dosegla remis. ČSK je še vedno v krizi, moštvo še ni prebredlo svoje trenutne slabe forme. Dosegel pa je lahko zmago na račun nasprotnega vratarja, ki ga je kar začetkom dvakrat presenetil.

Igra ni bila na posebni višini. Bila pa je fair in tudi zanimivih momentov ni manjkalo. ČSK je v 7' in 15' po Horvatu in Breslauerju počeni dosegel vodstvo in vse je kazalo, da bo S. visoko poražena. Toda vendarle uspe Slovinci, da ostane enakovreden nasprotnik ter v 42' po krasni akciji z desne strani zniža po Krištofu na 1:2. V 2. polčasu S. močneje napada, a doseže le par kotov, ki jih ne izkoristi. Vrtar S. parkrat dobro intervirira in reši strele iz največje bližine. V napadu zastrelja S. celo jako sigurno šanso iz 1 m pred praznim golom. V 39' prisodi sodnik 11-m proti S. radi roke, ki ga po kratkem protestiranju S. izpremeni Vamplin v 3. gol. S tem je igra odločena.

Sodil je ss. g. Skalar.

ŽELEZNIČAR - RAPID 2:0 (1:0).

Sodniku g. Presingerju iz Celja sta se predstavili sledeči moštvi: Železničar: Španger, Antoličič, Frangeš, Eferl, Štitar, Kardinar, Herman, Ronjak, Počajt, Pavlin, Krasnik. Rapid: Šeško, Baumel, Antoličič, Fučkar, Stiper, Černešek, Kreiner, Hardinka, Bödendorfer, Križanc, Jurgec.

Na dobro obiskanem stadionu Ž. se je včeraj odigral marib. »derby«, ki je žal zapustil neprijeten utis. Kakor je tekma v prvem polčasu potekla razen par malenkosti prilično mirno, da ne rečemo

mrtno, tako se je razgibala v drugem, posebno proti koncu, ko je bilo igrišče pozorišče nesportnih izgrediv, v katere je posegla tudi publika, povzročilo pa jih je samolastno obračunavanje med igralci.

Čeprav je Ž. poceni dosegel oba gola, je vendar njegova zmaga povsem zaslužena, ker je pokazal kot moštvo boljše igrjo, brez vrzeli v moštvo, dočim jih je R. imel posebno v mehkeem napadalnem triu in v levem branilcu.

Obe moštvi začeta nervozno ter do 10' dosežeta po 1 kot, brez uspeha. V 10' zastrelja R. iz bližine, v 14' in 17' ravno tako Ž. Križanc prosti strel v 20' brani vratar. V 24' nevarno pobegne Jurgec, a strelja v prečko. V 21' Baumel pravilno reši v kot, po udarcu s kota Pavlin po Fučkarjevi napaki postavi neubranljivo 1:0. Hardinka zastrelja lepe šanse. V 41' Antoličič taktično zaustavi napad Ž. z roko. Vrtar R. se ponovno dobro izkaže. V drugem polčasu ima Ž. malo več od igre. V 51' Černešek na sami črti v vratih z glavo reši. Mladi vratar R. je ponovno zaposlen. Igra postaja živahnija, že se opažajo neprijaznosti. V 14' komaj reši Antoličič (R) v kot. V 17' Križanc vzame žogo bolje plasirane Kreinerju in zbije žogo z glavo v aut. V 20' Antoličič (R) skoro zabija lastni gol z glavo. V 33' doseže Ž. drugi uspeh, na gol streljana žoga se od Antoličiča neubranljivo odbije v gol. V 35' Kreiner po nepotrebnem starta na vratarja Ž., ki je na tleh. Čeprav se ne zgodi nič hudega, nastane gneča pred vrati, nastane preirvanje, tudi najbolj vročerkvni gledalci poskušajo poseči v dogodke. Odslej se igra v najostrejšem tonu, na igrišču je že trd mrak, tako da bi trebalo tekmo prekiniti. V 3' pred koncem pride do ponovnega, hujšega incidenta, ki ima za rezultat težko blezuro Kreinerja (R) in izključitev Anteličiča (Ž). Čelega dogodka iz občinstva ni mogoče več točno videti radi mraka in baš to tudi med občinstvom razburjenje še stopnjuje. Na sredini igrišča so zbrani skoro vsi igralci, tudi pride do splošnega pretepa, gledalci obeh taborov preskakujejo bariere. Policija in reditelji napravijo kmalu zopet red in nato je tekme tudi že konec. Ker iz prostora za publiko incidenta ni bilo mogoče zasledovati, so pač glavni očividci igralci in sodniki. Na podlagi izjav igralcev si ni mogoče ustvariti objektivne slike, važno bo torej poročilo sodnika. Za nas ostane le vprašanje: ali je bilo to potrebno 3' pred koncem pri že odločeni tekmi?

Predtekma rezerv je letos izostala, ker jo je Ž. odpovedal, ko ni bilo mogoče doseči sporazuma.

MURA - MARIBOR 1:4 (1:3).

Včeraj je Maribor v prv. tekmi z Muro v Murski Soboti dosegel svoj prvi popolni uspeh v tej sezoni. Mura je nastopila brez Bosine in ni pokazala svoje običajne igre doma, potisnjena je bila večinoma v obrambo. Vrtar Jandl je rešil domače še večjega poraza. Njeni najboljši so bili Kukanja, Šonaja in Jandl. Maribor se je končno vendarle znašel ter po odlični igri zaslužen odnesel obe točki. Daleko najboljši je bil Kornič, dalje Vesnaver, jako uspešen strelec pa Tičar. Gole so dosegli v prvem polčasu Tičar v 15', Vodeb v 20' in Vesnaver v 30' za Maribor, Čebulj v 35' za Muro. V drugem polčasu je Tičar v 40' z jako efektno bombo zabil zadnji gol. Maribor je bil stalno v premoči. Sodil je ss. g. Veble iz Celja.

OSTALI REZULTATI:

Gradjanski - Ptuj 12:2 (5:1). V drugorazr. prv. tekmi je v Čakovcu Gradjanski porazil goste iz Ptuja s senzacionalnim rezultatom. Najboljši igralci na terenu so bili Dimić in Nenadović (Gr.) ter Švegle (P). Gradjanski je bil v ogromni premoči. Strelci: Nenadović 4, Banek 3, Dimić 3, Vrbanec 2 za Gradj., Urschitz in Švegle po 1 za Ptuj. Sodil je ss. g. Nemec iz Maribora.

Hermes - Bratstvo 1:1 (0:0).
Reka - Jadran 2:2 (1:1).
Budimpešta - Dunaj 2:1. Sodil je naš sodnik g. Podubski iz Zagreba.

NACIONALNA LIGA.

Gradjanski (Z) - BSK 1:2 (1:1).
Hajduk - Bask 3:0 (2:0).
Slavija (S) - Sparta 3:1 (2:1).
Gradjanski (S) - Slavija (V) 2:1 (0:1).
Jedinstvo - Ljubljana 4:1 (3:0).
V tabeli vodi BSK z 10 točkami in bo najbrž jesenski prvak. Ljubljana je z 2 točkama ostala na 10. mestu.

MEETING ŽELEZNIČARJA.

Na stadionu se je dopoldne vršil lahkoat. meeting, ki so se ga udeležili mariborski atleti, moštvo Slavije (Varaždin) in Požar (Primorje). Rezultati so razmeroma dobri, ako se upošteva hladno, deževno vreme in veter. Tehnični rezultati so: A. Seniorji: 100 m., I. predt.: 1. Musnik (R) 11.8, 2. Lončarič (Maraton) 12, 3. Rijavec (SI) 12.6; II. predt.: 1. Takač (SI) 11.9, 2. Starašina (Z) 12, 3. Badl (R) 12.2. Finale: 1. in 2. Lončarič in Musnik 11.9, mrtni tek, 3. Badl (R). — Met kladiwa: 1. Guiznik (Z) 40.25, 2. Reisinger (SI) 40.22, 3. Čeroveški (SI) 38.61, 4. Hlade (Z) 37.58. — Skok ob palici: 1. Radič (R) 3.20, 2. Smerdel (M) 3.10, Filipič (M) 2.70, 4. Grims (SI) 2.60. — Skok v višino z zaletom: 1. Davidović (Z) 1.65, 2. Filipič (M) 1.60, 3. Lužnik (M) 1.60. — Met diska: 1. Hlade (Z) 37.04, 2. Lužnik 36.76, 3. Radič (R) 36.48, 4. Reisinger (SI) 31.87. — Tek 3000 m.: 1. Stojšek (M) 9:49, 2. Krepič (M) 9:51.4, 3. Marhel (M) 9:59, 4. Crkvenič (SI) 10:10.3. —

Skok v daljavo: 1. Požar (Primorje) 6.34, 2. Lončarič (M) 6.09, 3. Filipič (M) 5.93, 4. Lužnik (M) 5.86, 5. Smerdel (M) 5.80. — Met kroglo: 1. Hlade (Z) 12.21, 2. Gregorovič (Z) 11.60, 3. Lužnik (M) 11.20, 4. Smerdel (M) 10.67, 5. Klein (SI) 10.35. — Štafeta 800x400x200x100 m.: 1. Slavija 3:43.3, 2. Železničar 3:45.6, 800 m.: 1. Takač (SI) 2:3.8, 2. Muravs (Z) 2:4, 3. Klampfer (R) 2:6.3.

B. Juniorji: 100 m.: 1. Robert (R) 12.1, 2. Bačnik (Z) 12.2, 3. Hrovatin (Z) 12.4. — Met kopja: 1. Gregorovič (Z) 48.70, 2. Elfti (R) 43.38, 3. Joško (Z) 42.98, 4. Kovarič (Z) 41.20, 5. Fulok (SI) 35.60. — Skok v viš, z zaletom: 1. Erjavec (Z) 1.65, 2. Rot (SI) 1.55, 3. Robert (R). — Tek 1000 m.: 1. Rotner 2:58.8, 2. Karlin (Z) 3:4.8, 3. Zupan (Z) 3:12, 4x100 m.: 1. Rapid 49.6, 2. Železničar 50, 3. Maraton 51.5.

LEPA TENIŠKA ZMAGA ISSK MARIBORA NAD ILIRIJO.

V Ljubljani je včeraj gostovala ten. ekipa Maribora ter izvajala krasno zmago nad Ilirijo ter s tem zopet afirmirala mar. ten. sport. Končni rezultat je bil 6:2 v korist ISSK Maribora. Posamezne igre so končale tako: Albanež (M)-Truden (I) 6:4, 6:4, Tončič (M)-Inž. Murko (I) 8:6, Franc (M)-Banaj (I) 6:0, 6:3, Škapin (M)-Dacar (I) 6:4 4:0 odstopil. Hales (M)-Žugman (I) 10:12, 7:5, 6:4, Ček (M)-Jelašič (I) 7:9, 0:6, Albanež-Franc (M)— Inž. Murko-Banaj (I) 7:5, 6:4, Tončič-Škapin (M)—Truden-Ducar (I) 2:6, 2:6.

NOVO PRIZNANJE NAŠIM MUŠKETIRJEM.

Novi učitelji, oziroma nadzorniki za telesno vzgojo naroda Franjo Punčec, Fr. Kukuljevič in Josip Pallada so bili odlikovani z redom sv. Save 4. stopnje, Drago Mitč pa z redom Jug. krone 5. stopnje.

s Velike motociklistične dirke na Ljubljanski grad, ki je bila pod pokroviteljstvom vojnega ministra g. generala Nedica, se je tudi udeležil agilni motosportklub »Pohorje« iz Maribora. Vozači MSKP so se kakor vedno, častno plasirali; znani dirkač ppor. Glebov je pa na ADP celo dosegel prvo nagrado v turnirski kategoriji do 1000 ccm in s tem tudi postavil najboljši čas dneva turne kategorije.

s Na mednarodnem teniškem turnirju za prvenstvo Podunavja je Beograjec Radovanović porazil Asbotha, tretjega najboljšega madžarskega igralca 6:1, 7:5, a Madžar Bano svojega rojaka Dalloša 7:5, 7:5. V finale prideta Radovanović in Bano. Za finale dam sta se placirali gđc. Kovačeva in gđc. Florianova, ki je porazila gđc. Serančeva s 6:1, 6:3.

s Drobnji, letošnji prvak Češkoslovaške v tenisu, je porazil Hechta 6:2, 2:6, 6:3, 6:1. V konkurenci gospodov v dvoje je s Flechtom porazil romunski par Schmidt-Karalulis 6:4, 6:3, 6:1.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

Zgodba mojega življenja

Dr. X., vzgojitelj mojega brata, je bil bister, zelo inteligentni človek, izvrsten družabnik in dober govornik. Nihče ni znal bolje pripraviti kakega izleta in nihče ni znal tako zanimivo pripovedovati anekdot, kakor on. O vsem je bil poučen, in govoril je z gotovostjo o vsakem vprašanju, verstvu ali umetnosti, prirodoznanstvu ali zgodovini, politiki ali socialnih problemih.

To je bilo najdragocenejše premoženje, ki ga je bil ta sicer zahrbtni mož prejel od prostodušne nemške kulture. Brez tega zaklada izobrazbe bi bil neznosen in prav gotovo ne bi bil nikoli dobil kot vzgojitelj v svoje roke našega brata Alfreda, ki mu je bil izročen v varstvo ves čas, razen velikonočnih počitnic na Malti, in ki ga je, kakor pozneje tudi nas, neprenehoma tiraniziral s svojim prav tako nespravičljivim kakor nerazumljivim sovraštvom do Angležev.

Bil je najbolj problematičen tip iz vrst preizobraženih provincionalnih polosebnosti iz vrst ljudstva, nepostrežljiv, prenapet, razburljiv, maščevalen in zvit. Veselilo ga je prav posebno svojega sobesednika ali učenca pred drugimi osmešiti in izpostaviti. Kadar se je norčeval iz našega brata, nas je to odkritosrčno ježilo. Alfred pa je le zardeval in se čutil ponižanega. Hujše in najhujše pa je bilo, da si je vtepel v glavo, da mora iz naših sre popolnoma iztrgati vso ljubezen do Anglije. Sel je pri tem tako daleč, da je zlorabljal celo vse zupanje naših staršev in delal med njima prepir. Mi

39

otroci smo slutili, da preti našemu najdražjemu nevarnost, zato smo se uprli kolikor se je le dalo. Z mogočnim pogumom, ki ga pozna samo mladina, kadar so napadeni njeni ideali, smo postavili svojo voljo proti njegovim, proti njegovim namenom in nakanam uničiti ali omadeževati naše drage spomine na daljno domovino.

Mama, ki je bila sama zelo izobražena in načitana, je cenila tega človeka zaradi njegove učenosti in bistrine, zato ni videla njegovih napak. Užival je njeno popolno zaupanje in zato si nismo upali dvigniti proti njemu odkritega upora, čeprav je neprenehoma buril naša čustva in bi ga bili najrajši zrušili.

»Gospodično« pa bi lahko primerjala z zefirjem. Njen glas je bil sočen, njeno bistvo priliznjeno in sladko. Bila je prevzeta s človekoljubjem, sama dobrot in milina. Seveda samo navidez. Nihče ni poznal tako sladkih besed, kakor ona; zdelo se je, kakor da se ne more v njenih ustih niiti »maslo stopiti«. Spočetka smo bile popolnoma pod njenim vplivom. Bila je šarmantna in popolno nasprotje mademoiselle, mršave in vedno premažene stare device. Gospodična je bila mlajša, lepša, bolj dama. Bila je iz rodu obubožane plemenitške rodovine in pripovedovala je zanimive zgodbe o svojih prednikih in njihovem fevdalnem domu. Z vsem tem si je pridobila tudi ona vso mamino naklonjenost in je bila njena ljubljanka ter prva svetovalka, zato visoka oblast v naši hiši, in samo po sebi se razume, tudi nad nami, njenimi učenkami.

Dočim se je sprva še trudila za našo naklonjenost, nam je takoj, ko si je pridobila mamo, pokazala svojo oblast, proti kateri smo bile brez moči. Trajalo pa je precej časa, preden smo v svoji otroški slutnosti spo-

znale, da je volk v ovčji podobi in se poslužuje sladkih besed le zato, da zakrije zl. misli. Njen jezik je bil strupen. Kadar se je zdelo, da koga zagovarja, ga je v resnici le obtoževala. Primerjati jo morem samo s strupenico, ki svojo žrtev najprej omoti s svojim sladkim strupom, da jo potem tem lažje zadavi.

Kot zadnji člen v verigi zla je bila še njena zveza z dr. X-om, ki se je vanjo zaljubil. Postala je njegova nevesta in potem njegova žena. Sloga ju je ustvarila za silno oblast v naši hiši, proti kateri so se zaman upirali celo stari običaji, navade in simpatije. Vse je bilo porušeno, samo prijateljstvo med menoj in Ducky je ostalo nedotaknjeno.

Koburški vojvodski dvor ni bil deležen tiste čase nobenega ugleda. Način življenja vladajočega kneza Ernsta Sachsen-Koburg in Gotha je privlačeval na dvor pustolovce in komedijante, katerih je bolje da ne opisujem.

Vojvoda Ernst je bil brat moža angleške kraljice Viktorije. Po rodovinskem sklepu bi moral moj oče posedovati njegovo prijazno deželo.

Med tem ko je bila osebnost cenjenega moža kraljice Viktorije, naše stare mame, skoraj po vsem svetu cenjena in znana, zlasti po opisu, ki ga je pripravil Lytton Strachey o njegovi mogočni zunanjsčini, njegovem značaju inteligenci ter nadčloveški potrpežljivosti v položajih, ki so terjali najodhodnejši takt, je bil njegov starejši brat, stric Ernst — dasi sicer tudi zelo inteligentni človek in velikega pomena v Nemčiji sedemdesetih let — onkraj meja prav zelo malo znan.

Ko se lotevam, da bi ga opisala, se mi skoraj zdi, da bi se morala pogrezniti v svet pravljčnosti, da bi mogla opisati vse z zadoštno domišljijo.

Sodišča

GRAMOZNA JAMA.

Že 16. IX. smo poročali o razpravi, ki se je vršila takrat pred malim kazenskim senatom, in na kateri sta se morala zagovarjati Jožef Vrecl in Jožef Kacjan, da sta kot voznika gramoza oškodovala gradbeno-podjetno tvrdko Kiffmann, prvi za okrog 14 tisoč din, drugi pa za nekaj nad 30 tisoč din. Kot voznika sta dovažala tvrdki gramoz, a sta s ponarejenimi podpisi dvigala pri tvrdki lansko leto kakšne štiri mesece denar tudi za nedovožen gramoz. K temu kaznivemu dejanju bi naj Vrecla nagovoril zidarski polir Franc Völker, za kar mu je ta plačeval okrog 400 din tedensko. Vrecl in Völker sta očitano dejansko večinoma priznala. Kacjan jih je pa v celoti zaničal. Da bi zaslišalo še predvsem delovodjo Pepelnika, ki je potrjeval listke za voznino v gramozni jami, je sodišče takrat razpravo za 14 dni prekinilo. Vendar pa tudi včerajšnja razprava ni prinesla kdo ve kakih odkritij.

Po govorih državnega tožilca dr. Košenine in zagovornikov obtožencev je predsednik o. s. dr. Čemer nekaj po dvanaesti uri razglasil pred nabito polno razpravno dvorano razsodbo. Vrecl, ki je inž. Kiffmannu že povrnil škodo, je bil obsojen na 5 mesecev strogega zaporu ter na plačilo denarne kazni 540 din ali 9 dni zaporu; Kacjan na 5 mesecev strogega zaporu; Völkerja pa na 8 mesecev strogega zaporu. Vsi izgubijo za dve leti častne drž. pravice. Vsem se je vstel v kazni svoječasni pripor. Nadalje se je Kacjan oprostil krivde, da bi ponarejal podpise nekaterih polirjev. Obsojenci kazni niso sprejeli.

ŽENE SE JE HOTEL ZNEBITI.

Tudi ta razprava zaradi krive prispege bi se morala vršiti pred 14 dnevi, a je bila takrat preložena, ker ni bila vabljen glavna priča.

40 letni delavec drž. železnice Josip Zabukovšek se je hotel ločiti od svoje žene — od mize in postelje, kakor piše obtožnica. To pa ne gre tako lahko. Zato je v neki krčmi nagovoril čevljarkega po-

močnika Konrada Hicla in njegovo priležnico, tkalko Rozo Bolkovo, da bi pri njegovi ločitveni pravdi zamazala njegovo ženo. Letos januarja je potlej Hicl prišel pred sodišče, kjer je izjavil, da se piše Franc Boltažar ter da mu je pripovedoval neki Papež, ki je že pred leti umrl, da je bil z Zabukovškovo v krčmi pri »Zlati hruški« ter imel tam z njo nedovoljen odnos. Bolkova pa je kot priča lažno izpovedala, da je bila julija lani s svojo hčerko v neki krčmi v Frankopanovi ulici, kjer je videla Zabukovškovo in Boltažarja, da sta počenjala stvari, ki jih ne bi smela. Tudi Marija Masaričeva je pregovarjala svojega brata Hicla in Farkuš Terezijo, da bi lažno pričala v tej ločitveni pravdi. Kakor smo videli, je Hicl to storil, Farkuševa pa ni hotela. Zabukovšek je bil zaradi tega krivega pričanja pravomočno ločen od žene. Ali za življenje z Mesaričevu mu bo malo zagrenila včerajšnja razsodba. Bil je obsojen zaradi krivega pričanja na 18 mesecev težke ječe in na triletno izgubo častnih pravic; Hicl je dobil 6 mesecev strogega zaporu in za dve leti izgubo častnih pravic; Rozo Bolko pa 4 mesece strogega zaporu; dočim je bila Mesaričeva oproščena.

Radio

Torek, 4. oktobra. Ljubljana, 11 Šolska ura. — 12.45 Poročila, opoldanski koncert. — 18 Harmonika solo. — 20 Koncert slovenske glasbe. — 22 Napovedi, poročila, lahka glasba. — Beograd, 12 Opoldanski koncert. — 17.20 Zabavni koncert. — 20.30 Večer komorne glasbe. — 22 Napovedi, poročila, nočna glasba. — Sofija, 20.55 Ruske romance. — Praga, 19.25 Orkestrski koncert. — Paris PTT., 20.30 Musorgskega opera »Boris Godunov« — Strausbourg, 20.30 Prenos iz pariške opere. — Milan, 21. Giordanova opera »Madame San-Gen« — Firenze, 20.30 Suppejeva opereta »Boccaccio« — Frankfurt, 20.15 Beethovneve simfonične skladbe. — Varšava, 19.40 Koncert.

Zanimivosti

Človek prehitro umre

NAZORI ZDRAVNIKA, ČIGAR SIN BO

Doktor L. Berge v Whitewayu pravi — sicer ne prvi, toda take glasove je vedno prijetno poslušati! — da lahko vsak zdrav človek doživi 200 let, če bi se izogibali vojni in drugih nesreč. Za kaj takega ni potrebno nič več in nič drugega, kakor opustiti slabe navade. Seveda pa moramo priznati, da so skoro vse naše navade — slabe.

»Naše edino in nesporno imetje, ki ga imamo na svetu, naše živce, najlahkomiselneje zamestujemo. Izgubili smo potrpežljivost, da bi obdobja našega življenja zaključevali mirno in z osredotočeno silo. Imamo bolne živce. Vse nam traja predolgo. Komaj na začetku, — in že si želimo, da bi bili na cilju. Cilj pa je smrt. Vojna blaznost je tudi neka konsekvencija: gre najhitreje k cilju. In blaznost naglice, ki nas je zajela v svoje kremplje, nam gloda in žre živce. Vendar pa uči dr. Berge, da sodobna hitrost življenja ni neozdravljiva. Narava s svojim neizmernim mirom in počasnostjo nam kaže pot k ozdravljenju. Ta pot je težka. Kajti težko se je ubraniti hipnotični sili današnjih fiksnih idej, ki visijo v zraku. Gre pa le za to, da izpolnimo, poprej pa seveda spoznamo, namen narave. Priroda hoče, da bi se človek v prvih sto letih svojega življenja učil, obnašal skromno in pasivno, — saj sto let je za doumetje medsebojne povezanosti življenjskih in naravnih pojavov prav kratka doba... Drugo stoletje svojega življenja pa naj bi človek izrabil za to, da bi naučene in spoznane stvari dal novi generaciji, zlasti pa zrelejši mladini: devetdesetletnikom in »novopečenim« stoletnikom.

Dr. Berg ima triletnega dečka, ki ga hoče navaditi na to, da bi živel do leta 2135. To dela tako, da že danes zavira ritem otrokovega razvoja. »Večina staršev«, pravi dr. Berge, »prezgodaj vzpodbuja otroke, da bi govorili, hodili in se

GOTOVO DOČAKAL LETO 2135.

mešali v »politiko«. Navdaja jih neka blazna ponosnost, da je njihov čudoviti Emilček, čeprav je star šele tri leta, porazil svojo dveletno prijateljico k. o. in da je podpredsednik »Kluba otrok, ki namakajo postelje«. Jaz pa sem ponosen na to, da dela moj triletni sin vtis, kakor da bi bil star šele poldrugo leto. Upam, da bo začel prav on novo dobo, dobo ljudi, ki bodo imeli zopet čas. Ti novi ljudje bodo namreč toliko predrzni, da si bodo čas enostavno napravili. Njihov cilj ne bo, da bi obleteli zemeljsko kroglo v sedmih dneh, kar je pač čisto izgubljen čas, marveč v osmih letih, od česar bodo brez dvoma imeli mnogo več. Dr. Bergu so se nervozni ljudje — kakor drugače sploh pričakoval ni — smejali. Učiti se?! Počasi rasti, kakor raste reka od majčkenega izvira do mogočnega izliva v morje?! Smešno! Kolikor hitreje se razvija življenjski proces, toliko bolj!

Vsekakor pa bi bilo dobro, otroke vzgajati po dr. Bergovi metodi. Že zato, da bi dočakali odpoklic španskih prostovoljcev. Razen tega pa tudi zato, ker človek res potrebuje sto let, da bi dozorel. Posebno danes, ko je tako malo solnca z njegovo svetlobo in toploto, a tako mnogo vetrov in neviht...

× Medeni mesec na vrhu Mont Blanca sta preživela dva mlada zakonca v švicarščini na čisto eskimski način. V višini 4807 metrov sta si zgradila hišico iz snega in ledu in v njej preživela hladne ljubavne dneve. Ker je pa temperatura čez nekaj dni padla na —13 stopinj C in je nastal strahovit vihar, sta se spustila malo nižje in se ukopala v sneg na višini 4300 metrov. Tu sta ostala tri tedne, potem sta pa preživela še 14 dni v neki planinski koči v višini 3200 metrov.

Mali oglasi

Razno

URADNIŠKA - POSOJILA do din 5000.— na večletno odplačevanje z zagnambo na plačo, dobe državni in javni nastavljeni z 10 let službe in vpokojenci, poročeni brez porokov. Franjo L. Klemen. Ljubljana, Gosposvetska c. 10 1602

TOMAŽEVA ŽLINDRA 18%, vagonke pošilke, franko vagon Ljubljana po 92 din za 100 kg; vsak nadaljnji odstotek 6 din. Kmečiska družba, Maribor, Melje, telefon 20—83. 1494

Stanovanje

DVA GOSPODA ALI GOSPODIČNI se sprejmeta, poseben vhod. Korošičeva 5-I, levo. 1596

Velika, prazna SOBA se odda, Ruška c. 3-I, desno. Poseben vhod. 1597

Lepa sončna

SOBA

prazna, 5 minut od kolodvora se takoj odda boljši osebi. Vprašati: Košaki, vila Birgmaier, popoldne od 15. ure naprej. 1607

SOBO IN KUHINJO

oddam. Ipavčeva 55. 1598

SOBO

opremljeno, sončno, s posebnim vhodom s stopnic, takoj oddam. Jože-Vošniakova ul. 19-I, za sodnijo. 1599

ENOSOBNO STANOVANJE s predsobo se takoj odda. Wildenrainerjeva ul. 15. 1601

MEBLIRANA SOBA

s celo oskrbo se odda. Gregorčičeva ul. 8-II. 1604

Oddam lepo meblirano SOBO s posebnim vhodom. Naslov v upravi. 1594

SOBO IN KUHINJO

oddam. Praprotnikova 17. 1592

Sluzbo dobi

POSTREŽNIXA IN UMI-VAJKA

se takoj sprejme. Predstaviti se je od 14. do 16. ure v Veliki kavarni. 1609

Pridnega, marljivega, za vsa poljska dela sposobnega

HLAPCA

sprejem v takojšnji službo. Gostilna Kramberger, Sv. Marjeka o. Pes. 1595

V najem

V NAJEM VZAMEM

štirisobno stanovanje ali pa celo vilo. Notar dr. Grobelnik, Ribnica - Dol. 1603

blago za zavese

olepša Vaš dom in ga na pravi udoben.

Tekstiliana Büdefeldt prinaša pravilno.

Kupujte srečke državne razredne loterije

Žrebanje se vrši 12. oktobra t. l.

Cena srečk:

cela din 200-
polovična din 100-
četrtinska din 50-

V najsrečnejšem slučaju je možno zadeti din 3,200.000.— Nikdo naj ne zamudi kupiti srečke še v I. razredu v kolekturi „Vrelec sreče“. Vsak igralec ima možnost zadeti kak večji dobiček.

Srečke, ki so bile kupljene v kolekturi „Vrelec sreče“. v 33. kolu so zadele veliko večjih dobitkov. Poleg tega je zadel št. 32.670 premijo en milijon dinarjev, kupljena v kolekturi „Vrelec sreče“.

Priporoča se:

Glavna kolektura državne razredne loterije

„Vrelec sreče“

Aloizij Planinšek, Ljubljana

Beethovnova ulica 14

Telefon 35-10

Brez posebnega obvestila.

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskrenoljubljena soproga, mati, sestra, svakinja in teta, gospa

MARIJA HOLC

soproga posestnika, gostilničarja in mesarja

v nedeljo, dne 2. oktobra 1938., ob pol 18. uri po dolgi, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere v 45. letu svoje dobe izdihnila svojo blago dušo.

Pogreb blagopokojnice se bo vršil v torek, dne 4. oktobra, ob 15. uri iz hiše žalosti, Pobrežje, Aleksandrova cesta 2, na magdalensko pokopališče na Pobrežju.

Sv. maša zadušnica se do darovala v sredo, dne 5. oktobra, ob 7. uri v župni cerkvi sv. Magdalene.

Pobrežje pri Mariboru, Poljčane, Celje in Zagreb, 3. oktobra 1938.

Matija Holc, soprog

Marica, hčerka

Vsi ostali sorodniki.